

บทคัดย่อ

สัญญาเลขที่: RDG54E0110

โครงการ: การมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรัง ม. 3 บ้านเชียงยืน

ด. เชียงยืน อ. เชียงยืน จ. มหาสารคาม

ชื่อนักวิจัย: นางสาวอารยา ฉัตรธนะพานิช และคณะ

ระยะเวลาโครงการ: กันยายน 2554 – มิถุนายน 2556

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อ 1).ศึกษาบริบท วิถีชีวิตของผู้ป่วยเรื้อรัง การรับรู้ต่อการเจ็บป่วย และการให้ความหมาย คำว่าสุขภาวะ 2). วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและความต้องการการดูแลของผู้ป่วย 3.) วิเคราะห์บทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีในการเสริมสร้างสุข ภาวะของผู้ป่วยเรื้อรัง 4.) พัฒนาแนวทางการบูรณาการการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีในการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรังร่วมกับการจัดการของชุมชน และ 5.) ปฏิบัติการฟื้นฟูสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรังร่วมกับการจัดการของชุมชน ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก แบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การจดบันทึกภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา พบว่าขึ้น มีผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชนทั้งสิ้น 126 คนคิดเป็นร้อยละ 11.99 ส่วนใหญ่เป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ช่วยเหลือตัวเองได้ดี รับรู้ว่าเป็นโรคที่รักษาไม่หาย รู้ว่าตนเองเป็นโรคอะไรและต้องปฏิบัติตัวอย่างไรแต่บางครั้งปฏิบัติตัวตามคำแนะนำไม่เหมาะสม สุขภาวะในมุมมองของผู้ป่วยเรื้อรังหมายถึง การกินคืออยู่ดี อยู่แบบพอเพียง การไม่มีหนี้สิน การที่มีความสุข ไม่มีภาวะแทรกซ้อน

ผู้ป่วยเรื้อรังมีความต้องการการดูแล ต้องการกำลังใจเมื่อเจ็บป่วยจากญาติพี่น้อง และชุมชน ต้องการให้ทางโรงพยาบาลนัดผู้ป่วยในหมู่บ้านเดียวกันรับบริการในวันเดียวกัน ต้องการให้เทศบาลจัดรถรับ – ส่งเมื่อไปรับบริการที่โรงพยาบาล ญาติของผู้ป่วยก็มีความต้องการที่ไม่แตกต่างกันนักกับผู้ป่วย เพียงแตกต่างในด้านต้องการกำลังใจและการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยจากคนรอบข้างด้านบทบาทขององค์กรภาคีเครือข่าย มีองค์กรทั้งจากภาครัฐและจากชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังแต่ทำงานแยกส่วนกัน ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน แนวทางการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคี ต้องการในองค์กรภาคีเครือข่ายมีการทำงานร่วมกัน มีการประสานการทำงานที่ดีไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยภาคีเครือข่ายแต่

ละภาคส่วนต้องการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังตามความรู้ความสามารถของตนเอง และต้องการพัฒนาศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดูแลที่ถูกต้องเหมาะสม

จากการร่วมกันค้นหาสถานการณ์ปัญหา หาแนวทางการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคี ได้มีการวิเคราะห์ปัญหา วางแผนปฏิบัติการ จึงเกิดเป็นกิจกรรมขึ้นดังนี้ การพัฒนาศักยภาพแกนนำและผู้ดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการอบรมให้ความรู้และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ การจัดระบบการนัดผู้รับบริการ ในคลินิกผู้ป่วยเรื้อรัง ทางคลินิกโรคเรื้อรัง โรงพยาบาลเชียงยืน ได้มีการปรับระบบนัดผู้ป่วยเบาหวานที่อยู่หมู่บ้านเดียวกันให้เป็นวันเดียวกัน จัดทำโครงการเสริมสร้างสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรัง โดยการตรวจสุขภาพ กิจกรรมการให้ความรู้ สานิต จัดมุมอาหาร พืชผักสมุนไพร การตรวจและดูแลสุขภาพเท้า และการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การติดตามเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชน โดยอาสาสมัครสาธารณสุข เทศบาลตำบลเชียงยืนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลและแกนนำในชุมชน จัดอาสา เดือนละ 1 ครั้ง และหากพบผู้ป่วยเรื้อรังที่มีปัญหาซับซ้อน ศูนย์การดูแลต่อเนื่องที่บ้าน โรงพยาบาลเชียงยืนออกเยี่ยมบ้านโดยทีมสหวิชาชีพ เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ผู้ป่วยเรื้อรังและชุมชนมีความพึงพอใจและตระหนักถึงการสร้างเสริมสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ผลการวิจัยยังส่งผลถึงการปรับระบบการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังในชุมชนให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของผู้ป่วยเรื้อรัง และเป็นแนวทางในการส่งเสริมสุขภาวะของผู้ป่วยเรื้อรังด้วยการวางแผนงานในการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นในปีต่อไป

ศัพท์สำคัญ : องค์กรภาคี สุขภาวะ ผู้ป่วยเรื้อรัง การมีส่วนร่วม